

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 11 lipca 1946 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Ziemi Odzyskanych i Skarbu w sprawie zbywania niektórych ruchomości opuszczonych i poniemieckich.

Na podstawie art. 9 i 12 dekretu z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 87) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Przepisy niniejszego rozporządzenia stosuje się przy zbywaniu opuszczonych i poniemieckich ruchomości domowego użytku, urządzeń biurowych i sklepowych oraz służących do osobistego wykonywania zawodu narzędzi, instrumentów, maszyn i książek.

2. Spół przepisów rozporządzenia wyłącza się wszelkie remanenty towarowe przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, oraz urzędzenia, stanowiące część składową istniejących przedsiębiorstw.

§ 2. 1. Do zbywania ruchomości objętych niniejszym rozporządzeniem powołane są okręgowe urzędy likwidacyjne.

2. Zbywanie ruchomości opuszczonych dokonywane będzie, poczynając od dnia 1 stycznia 1948 r. z wyjątkiem przypadków, wymienionych w art. 7 ust. 3 pkt e) dekretu.

§ 3. 1. Dyrektor okręgowego urzędu likwidacyjnego powołuje opiniodawcze komisje społeczne w następującym składzie:

- a) przedstawiciel okręgowego urzędu likwidacyjnego jako przewodniczący,
- b) przedstawiciel właściwej izby skarbowej,
- c) przedstawiciel gminnej (miejskiej) rady narodowej siedziby urzędowania komisji,
- d) delegowany przez starostę przedstawiciel referatu osiedleńczego lub przedstawiciel miejscowego oddziału Państwowego Urzędu Repatriacyjnego,

e) przedstawiciel rady związków zawodowych,

f) przedstawiciel izby rzemieślniczej.

2. Ilość komisji w okręgu ustala dyrektor okręgowego urzędu likwidacyjnego.

3. Przewodniczący komisji powinien w miarę potrzeby zapraszać na posiedzenia również przedstawicieli innych zrzeszeń gospodarczych oraz samorządu gospodarczego i zawodowego.

4. Członkowie komisji, którzy na skutek udziału w jej pracach tracą swój zarobek, otrzymują odszkodowania według norm, które ustali Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z Ministrami: Ziemi Odzyskanych i Skarbu.

§ 4. 1. Do zadań opiniodawczej komisji społecznej należy:

1) ustalanie ilości ruchomości domowego użytku, jakie można oddawać bezpłatnie na własność (§ 10).

2) ustalanie przeciętnych ilości ruchomości domowego użytku, jakie mogą nabyć uprawnione osoby po cenach ulgowych (§ 11),

3) opiniowanie w poszczególnych przypadkach co do najwyższych norm ruchomości domowego użytku, jakie mogą nabyć poszczególni uprawnieni, oraz kwalifikowanie przedmiotów, które, jako przekraczające dopuszczalną normę, należy odebrać dotychczasowym posiadaczom,

4) rozpatrywanie wniosków posiadaczy ruchomości o zmianę oszacowania (§§ 5 i 6),

- 5) opiniowanie w sprawie bezpłatnego oddawania sprzętu i maszyn potrzebnych do urządzenia biur (§ 13),
- 6) opiniowanie w innych sprawach zleconych przez dyrektora okręgowego urzędu likwidacyjnego.

2. Regulamin obrad komisyj ustali Minister Ziem Odzyskanych dla komisyj, działających na terenie tych ziem, dla pozostałych komisyj — Prezes Głównego Urzędu Likwidacyjnego.

§ 5. 1. Szacunku ruchomości dokonywają biegli, powołani przez okręgowe urzędy likwidacyjne z list, zgłoszonych przez izby przemysłowo-handlowe i rzemieślnicze, po jednym z każdej listy. Jeżeli te izby nie ukonstytuowały się w danym okręgu, listy biegłych zgłoszą odpowiednie zrzeszenia gospodarcze.

2. Dyrektorzy okręgowych urzędów likwidacyjnych lub osoby przez nich upoważnione mogą powoływać innych rzeczoznawców, jeżeli tego wymaga rodzaj szacowanego przedmiotu.

3. Posiadacz ruchomości może w terminie 7 dni od dnia doręczenia mu protokołu oszacowania złożyć wniosek o zmianę oszacowania. Okręgowy urząd likwidacyjny, po zasięgnięciu opinii komisji społecznej, ustala oszacowanie w sposób ostateczny, przy czym nie jest w tym przypadku związany oszacowaniem biegłych (ust. 1).

§ 6. 1. Podstawę szacunku stanowi cena ruchomości z miesiąca sierpnia 1939 r. według stanu w dniu szacunku.

2. Dla ustalenia ceny sprzedażnej mnoży się cenę ustaloną w sposób wymieniony w ustępie poprzedzającym przez mnożniki wskazane w dalszych przepisach.

3. Ruchomości, które zostały już oszacowane przez organa b. Tymczasowego Zarządu Państwowego, nie podlegają ponownemu oszacowaniu. Dyrektor okręgowego urzędu likwidacyjnego może jednak zarządzić ponowne oszacowanie na wniosek posiadacza ruchomości lub w razie uzasadnionego domniemania, że dotychczasowe oszacowanie jest zbyt niskie. Posiadacz może zgłosić wniosek o ponowne oszacowanie w terminie jednomiesięcznym od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

4. Ponownego oszacowania nie można zarządzić, jeżeli sprzedaż ruchomości już nastąpiła.

§ 7. 1. Każdy uprawniony może nabyć ruchomości tego samego typu tylko jeden raz i w granicach norm ustalonych przez komisje społeczne.

2. Komisje społeczne ustalają przeciętne ilości ruchomości domowego użytku zależnie od warunków mieszkaniowych w danym okręgu lub w ważniejszych ośrodkach okręgu oraz

w zależności od ilości osób, pozostających na utrzymaniu osoby uprawnionej i razem z nią zamieszkałych, a także jej zawodu. Normy te nie mogą jednak przekraczać przeciętnego umeblowania trzech izb, a dla osób pracujących umysłowo na stanowiskach kierowniczych lub których zawód wymaga pomieszczeń specjalnych — 4 izb.

3. Jeżeli ubiegający się o kupno ma częściowo umeblowanie własne lub też jeżeli takie umeblowanie mają osoby, będące na jego utrzymaniu i razem z nim zamieszkałe, może nabyć ruchomości tylko na uzupełnienie do przeciętnej normy.

§ 8. 1. Pierszeństwo kupna ruchomości służy dotychczasowym posiadaczom, jeżeli otrzymali je w posiadanie od b. Tymczasowego Zarządu Państwowego lub urzędów likwidacyjnych albo też jeżeli zgłosiły je tym urządowi, a nabycie ruchomości nie sprzeciwia się zasadom ustalonym w niniejszym rozporządzeniu.

2. Ilekroć rozporządzenie niniejsze mówi o mieniu już znajdującym się w posiadaniu nabywców, rozumieć przez to należy posiadanie na dzień 1 lipca 1946 r.

§ 9. Przy sprzedaży ruchomości, nie będących w posiadaniu osób uprawnionych, pierszzeństwo kupna w granicach ustalonych norm służy:

- a) repatriantom,
- b) zdemobilizowanym żołnierzom — uczestnikom ostatniej wojny,
- c) rodzinom (małżonek, wstępni i zstępni) po poległych żołnierzach lub po osobach zamordowanych przez okupanta,
- d) osobom, które na skutek wypadków ostatniej wojny lub bezprawnych aktów b. władz okupacyjnych utraciły choćby częściowo zdolność do pracy.

§ 10. 1. Bezpłatnie mogą być oddawane na własność tylko ruchomości, które przeszły na własność Państwa na podstawie art. 2 dekretu z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich.

2. O bezpłatne otrzymanie ruchomości na własność i tylko w granicach norm ustalonych przez komisje społeczne mogą ubiegać się:

- a) repatrianci,
- b) osadnicy, należący do kategorii osób wymienionych w § 9 lit. b, c, d.

3. Przepisy § 7 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

4. Osadnicy wojskowi na ziemiach odzyskanych otrzymują bezpłatnie ruchomości domowego użytku w ilości nie przekraczającej norm, ustalonych w myśl § 4 ust. 1 pkt 3.

§ 11. 1. Ustala się następujące mnożniki przy sprzedaży w granicach przeciętnych norm ruchomości domowego użytku (§ 7 ust. 2 i 3):

- a) dla osadników w gospodarstwach rolnych oraz dla nabywców, zatrudnionych w urzędach lub instytucjach państwowych, samorządowych, lub zakładach państwowych i samorządowych oraz w przedsiębiorstwach będących pod zarządem państwowym, a prowadzonych przez Państwo, zatrudnionych w politycznych organizacjach młodzieżowych, związkach zawodowych, organizacjach społecznych i kulturalno-oświatowych, spółdzielniach, ich związkach, oraz dla pracowników biur i instytucji partii politycznych — mnożnik 10,
- b) dla nabywców, zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w zakładach pracy prywatnych lub społecznych, nie wymienionych w pkt a) — mnożnik 20,
- c) dla pozostałych nabywców — mnożnik 30.

2. Jeżeli w skład rodziny (małżonkowie, wstępni i zstępni jednego z małżonków), prowadzącej wspólne gospodarstwo, wchodzi osoby, posiadające własne przedsiębiorstwo, stosuje się, bez względu na rodzaj zatrudnienia nabywcy, mnożnik 30.

3. Dla nabywców, mających stałe miejsce zamieszkania na ziemiach odzyskanych, mnożniki, ustalone w ustępach poprzedzających, obniża się do połowy, z wyjątkiem nabywców, przewidzianych w ust. 1 pkt c).

§ 12. 1. Przy sprzedaży ruchomości, przekraczających granice przeciętnej norm — jeżeli ruchomości te nie będą odebrane posiadaczowi (§ 4 ust. 1 pkt 3) — stosuje się mnożnik 40 bez względu na rodzaj zatrudnienia i miejsce zamieszkania nabywcy.

2. Sprzedaż ponad przeciętną normę ruchomości jest niedopuszczalna, jeżeli nie są one w posiadaniu nabywcy.

§ 13. 1. Sprzęt i maszyny, potrzebne do urządzenia biur, mogą otrzymywać:

- 1) bezpłatnie:
 - a) urzędy i instytucje samorządowe, przedsiębiorstwa oraz zakłady państwowe i samorządowe, posiadające osobowość prawną,
 - b) na wniosek opiniodawczych komisji społecznych za zgodą Głównego Urzędu Likwidacyjnego inne instytucje kulturalne, oświatowe i społeczne, gminy wyznaniowe, stowarzyszenia wyższej użyteczności, partie polityczne, organizacje młodzieżowe, związki zawodowe i inne organizacje o charakterze społecznym, jeżeli sprzęt ten i maszyny znajdują się w posiadaniu i inwentarzu tych urzędów, przedsiębiorstw i instytucji;
- 2) z zastosowaniem mnożnika 10 — Związek Gospodarczy Spółdzielni R. P.

„Spółem“ oraz należące do tegoż związku spółdzielnie;

- 3) z zastosowaniem mnożnika 30 — osoby i instytucje poza przypadkami przewidzianymi w pkt 1, jeżeli sprzęt ten i maszyny mają już w swoim posiadaniu.

2. Sprzedaż sprzętu i maszyn potrzebnych do urządzenia biur, nie będących w posiadaniu osób uprawnionych, jest dopuszczalna tylko na rzecz urzędów, instytucji i przedsiębiorstw, wyszczególnionych w ustępie 1 pkt 1 lit. a. — z zastosowaniem mnożnika 20.

§ 14. Urządzenia zakładów handlowych, jeżeli nie stanowią części składowej istniejącego przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 1 ust. 4 dekretu z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich, mogą nabyć obecni ich posiadacze z zastosowaniem mnożnika 20.

§ 15. 1. Instrumenty muzyczne mogą nabywać:

- 1) szkoły muzyczne, instytucje kulturalne, oświatowe, kompozytorzy, artyści i nauczyciele muzyki odpowiedniej specjalności — z zastosowaniem mnożnika 6;
- 2) inne osoby, które wykażą się zezwoleniami organów Ministerstwa Kultury i Sztuki, do tego upoważnionych — z zastosowaniem mnożnika 12.

2. Instrumenty o szczególnej wartości artystycznej mogą nabywać tylko wyższe zakłady muzyczne, powszechne instytucje, propagujące muzykę, oraz artyści, koncertujący na instrumentach własnych.

3. Instrumenty muzyczne, nie nadające się do użytku bez przeprowadzenia gruntownych napraw, sprzedaje okręgowy urząd likwidacyjny z przetargu, przy równych warunkach pierwszeństwo nabycia służy spółdzielniom wytwórczym.

§ 16. 1. Narzędzia pracy innych specjalności poza instrumentami muzycznymi oraz maszyny i urządzenia pracowni mogą nabywać jedynie osoby, wykonywające właściwy zawód — z zastosowaniem mnożnika 25.

2. Aparaty i narzędzia o wyjątkowym zastosowaniu lub o znacznej wartości mogą nabywać jedynie zakłady naukowe wyższe oraz średnie zawodowe, zakłady naukowo-badawcze i szpitale — z zastosowaniem mnożnika 6. W razie braku reflektantów ze strony tych instytucji, takie aparaty i narzędzia można sprzedać z przetargu innym osobom.

3. Aparaty, instrumenty i narzędzia znajdujące się w posiadaniu i inwentarzach szkół akademickich oraz państwowych, posiadających osobowość prawną, i samorządowych: szpitali, lecznic, laboratoriów, stacyj i gabinetów doświadczalnych oraz szkół zawodowych i średnich, przechodzą na ich własność bezpłatnie.

§ 17. Repatrianci mogą otrzymać bezpłatnie na własność narzędzia pracy wykonywanej osobiście, jeżeli udowodnią, iż odpowiednie ruchomości pozostawili poza granicami Państwa Polskiego.

§ 18. Meble stylowe i antyczne w kompletach oraz przedmioty wysokiej wartości artystycznej, jak również przedmioty luksusowe (ze względu na tworzywo) można zbywać tylko za zgodą i na warunkach, ustalonych przez Ministra Ziem Odzyskanych — co do przedmiotów, znajdujących się na tych ziemiach, a w pozostałych przypadkach — za zgodą i na warunkach, ustalonych przez Prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego.

§ 19. 1. Książki, wydawnictwa periodyczne w kompletach, mapy i nuty, nieodpowiadające potrzebom kulturalnym lub zawodowym posiadacza, podlegają odebraniu i przekazaniu w zarząd Ministra Oświaty bądź Kultury i Sztuki.

2. Za przedmioty, pozostawione posiadaczowi (ust. 1), pobiera się należność z zastosowaniem mnożnika 6.

§ 20. Przedmioty z metali szlachetnych, kamienie drogocenne, biżuteria, zagraniczne znaki pieniężne oraz krajowe i zagraniczne papiery wartościowe podlegają zdeponowaniu do najbliższego oddziału Narodowego Banku Polskiego.

§ 21. 1. Cena sprzedażna ruchomości, ustalana na podstawie mnożników, przewidzianych w §§ 11, 12, 13, 14, 15, 16 i 19, nie może w żadnym przypadku przekraczać 80% ceny rynkowej.

2. Tryb sprzedaży ruchomości, znajdujących się u dotychczasowych posiadaczy, jak również w magazynach okręgowych urzędów likwidacyjnych, zostanie ustalony zarządzeniem Ministra Ziem Odzyskanych w odniesieniu do obszarów ziem odzyskanych, a zarządzeniem

Prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego — do pozostałych terenów Państwa.

3. Znajdujące się w magazynach okręgowych urzędów likwidacyjnych na obszarach ziem odzyskanych używane: pościel, bieliznę i odzież należy przekazać miejscowym władzom osiedleńczym w celu bezpłatnego rozdania repatriantom.

§ 22. Koszty oszacowania oraz koszty, związane ze sprzedażą i dozorem ruchomości, obciążają nabywców zarówno pod tytułem darmym, jak i odpłatnym. Normy tych kosztów ustala dyrektor okręgowego urzędu likwidacyjnego, nie mogą one jednak przekraczać 10% ceny sprzedażnej.

§ 23. Okręgowy urząd likwidacyjny może na wniosek nabywcy rozłożyć spłatę ceny kupna ruchomości na raty, nie więcej jednak niż na 10 rat miesięcznych, i w tym przedmiocie zawrze odpowiednią umowę na piśmie z uwzględnieniem przepisów art. 555 i nast. kodeksu handlowego.

Wysokość raty miesięcznej nie może być niższa niż 250.— zł.

§ 24. Po zapłaceniu całej należności okręgowy urząd likwidacyjny wyda nabywcy zaświadczenie, stwierdzające, kto, jakie przedmioty i za jaką cenę nabył. Takież zaświadczenie wyda okręgowy urząd likwidacyjny osobie, która uzyskała własność ruchomości bezpłatnie.

§ 25. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów:

Edwárd Osóbka-Morawski

Minister Ziem Odzyskanych:

Władysław Gomułka

w/z Minister Skarbu:

Leon Kurowski